

Frit

30. årgang - nr. 3 - 2002

NORDEN

De største eurolande stjæler uafhængigheden

Af Poul Erik Søe

Ikke kun euro-modstanderne i Danmark, men økonomer og politikere i alle euro-lande advarede mod, at euroen hurtigt ville ende som et politisk redskab i stedet for en uafhængig valuta. De har fået ret med uhyggelig hast.

LÆS I BLADET

De største eurolande stjæler uafhængigheden
Af Poul Erik Søe..... side 1

Årsmøde i Frit Norden
2002 side 3

To forslag til Årsmødet side 4

Frit Nordens vedtægter..... side 6

Ny Nordisk samtidskunst
i Vejle side 7

Ungdommens Europa
Af Leif Kajberg.....side 8

Nationalisme eller Folke-lighed
Af Leif Kajberg.....side 10

Nordiske Noter
Samlet af Leif Kajberg..... side 12

I Danmark har vi været vant til en uafhængig Nationalbank, uafhængig af Christiansborg. Politikerne kunne ikke bruge renten som redskab i deres politik, men måtte bøje sig for, at Danmarks Nationalbank skønnede selvstændigt og fastsatte renten selvstændigt.

Det lå klart allerede ved euroens tilblivelse, at den uafhængighed ville blive sat over styr. I kampdagene før folkeafstemningen, hvor danskerne sagde nej, var det tydeligt, at Nationalbankens direktør var rede til at opgive den uafhængighed, som gav banken frihed og borgerne sikkerhed.

Den danske nationalbankdirektør lod sig endog bruge til en ensidig fjernsynspropaganda for euroen kort før afstemningen. Hun blev sat på plads af vælgerne, der værnede friheden og uafhængigheden bedre end hun selv, og hun fik uret i alle de spådomme, hun brugte i sin propaganda. Vælgerne vidste bedre. Og tiden efter det danske nej har givet euro-modstanderne ret.

Danmarks Nationalbanks uafhængighed var tidligere ikke enestående. Mest kendt og værdsat var den tyske Bundesbank og dens uafhængighed af kansler, regering og forbundsdag. Det var Bundesbank, der sikrede ro omkring den tyske mark og med sikker hånd værnede den mod pengeforringelse.

Sikkerheden og uafhængigheden har Tyskland sat over styr. Det tyske pengevæsens skæbne er lagt i hænderne på eurocentralbanken, der som ventet er blevet politisk legetøj for politikerne i de største eurolande. Det tyske folk blev ikke spurgt, skønt selv efter euroens ikrafttræden har der været op til 70 procent af tyskerne, som sagde nej.

EU har det med at bruge store ord, og aftalerne om euroreglerne kaldes stabilitetspagten. Skønt økonomierne nu raver rundt som fulde pinesolsdyrkere. Bruddet med stabilitet og

Det hele er endnu værre, fordi euroen hæmmer i stedet for at sætte i gang. Det er stadig nedturstid i Tyskland, og den går ikke længere at give genforeningen skylden

uafhængighed skete næsten som skæbnestsat netop hos tyskerne, der før nød gavn af Bundesbank og dens uafhængighed. Tyskland var det første land, der prøvede at smygge de fælles eurokrav af sig.

Grunden var ligetil. Tyskland er aldrig kommet sig efter euroens indførelse. Ledigheden er stadig truende alvorlig og øger den vold, som spredes sig i landet. Det har ærgret tyske politikere, at Danmark med sit nej til euroen i hast har kæmpet arbejdsløsheden ned, så den ligger på kun det halve af den gennemsnitlige ledighed i eurolandene. Den danske krone har i dag den sikkerhed og styrke, som engang var den tyske marks.

I år har det så vist sig, at Tyskland slet ikke kan leve op til euroreglerne, som landet selv var ivrigste tilhænger af. Det er selvsagt endnu mere alvorligt, fordi Tyskland skal have valg. Og vælgerne ser ud til at ville straffe kansler Schröders regering for økonomisk uduelighed i euroens falskgyldne ramme. Tyskland kan ganske enkelt ikke leve op til eurolandenes stabilitets-pagt, og mens tyskerne før greb hårdt ind og holdt lande ude, der var i samme stilling, så overhører Tyskland lige nu euroreglerne i ulydighed mod, hvad de selv har gjort til lov.

Det hele er endnu værre, fordi euroen hæmmer i stedet for at sætte i gang. Det er stadig nedturstid i Tyskland, og den går ikke længere at give genforeningen skylden. Dag for dag er det tydeligt, at folks indtægter forrin-

Frit NORDEN

Redaktion:

Leif Kajberg (ansvarshavende)
Klirevænget 31, 2880 Bagsværd
Tlf. 44 98 29 32
Bent Brier, Jesper Morville, Jakob Buhl

Redaktionspanel:

Ib Christensen
Kurt Francis Madsen
Poul Erik Søe

Abonnement: Dkr. 90,-

Annoncer:

Dkr. 2,- pr. spalte-mm
ekskl. tillæg for farver,
ekskl. moms

Tryk: Toptryk, Gråsten

ges, og følgen er, at der kommer færre skattekrone ind. Dermed bliver det endnu sværere for Tyskland at leve med euroen og at holde den europagt, politikerne var så ivrige for at gennemføre uden at spørge vælgerne.

Lige nu bliver danskerne i en slags farumsk storhedsvanvid tudet ørene fulde med, at det hviler på Danmark og vort seks måneders formandskab i EU, om de østeuropæiske lande kommer med i EU. Det er selvsagt det rene vrøvl. Det er bare en tilfældighed, hvis det lige sker, mens Danmark har formandskabet.

Om østlandene kommer med, afgøres alene af de største EU-landes økonomi. Og den tyske regering kan ikke få flertal for at bruge de nødvendige penge på udvidelsen mod øst, især fordi kansler Schröders modspiller i kanslervalgkampen i år, ministerpræsident i Bayern Edmund Stoiber, ikke vil gribe til pungen for den sag - i hvert fald ikke før valget.

Indtil nu har den holdning i Tyskland - og trindt om i eurolandene - ført til, at østlandene skal gøres til andrangs deltagere i unionen. De får ikke landbrugsstøtte på lige fod med de øvrige EU-lande, og med dem er der ingen nåde med hensyn til EU-regler og europagt. Det er kun de største lande, der tillader sig det. De små stater bliver langsomt økonomiske slavestater for de store EU-lande, og de østeuropæiske lande er det straks fra optagelsen. De er jo også mere vant til det fra den sovjetiske union, der døde af ufrihed som de fleste af historiens unioner. Men det er klart, at de østeuropæiske lande nu ikke er vilde med EU som før, fordi de kun har været frie så kort - og nu tydeligt ser historien gentage sig - friheden er for de store.

Og nu lyder der så pludselig franske ord om, at euroreglerne slet ikke

skal tolkes så stramt. Hvorfor nu det? Jo, Frankrig skal have valg, og den nye borgerlige regering vil så gerne love skattelettelser. Og det kan den ikke uden at revne bukserne - som tyskerne allerede har gjort det.

Så de to store eurolande Tyskland og Frankrig står med europagten nede om hælene. Enhver, der ikke havde taget eksamen i økonomi, ikke var nationalbankdirektør, økonomiminister eller ja-politiker kunne sige sig selv, at sådan ville det gå, når selvstændigheden og uafhængigheden blev sat på spil med euroen. Vælgerne vidste bedre. Det er derfor, folkestyre ikke er så tosset endda.

© Poul Erik Søe – 20. maj 2002
Gengivet fra enmandsavisen
www.torshammer.dk

ÅRSMØDE I FRIT NORDEN

Week-enden 24. - 25. august 2002

På Hotel Metro ved Snoghøj,
Kolding Landevej 6,
Fredericia.

Dagsorden i henhold til vedtægterne.

I forbindelse med årsmødet udvikles et seminar med temaerne:

Magten under forandring

samt

Den nye unionstraktat og situationen i forbindelse med EU's udvidelse mod øst set i Tysk perspektiv

Indledere: Forfatteren og filosofen Peter Johannes Schjødt og fhv. landdagsmedlem, fhv. chefredaktør Karl Otto Meyer, Sydslesvig.

PROGRAM

Lørdag den 24. august

Kl. 13.00-13.45

Ankomst og indkvartering

Kl. 13.45 Årsmødet indledes

Kl. 15.15 Kaffe/te

Kl. 15.45 Årsmødet fortsætter

Kl. 18.15 Middag

Kl. 19.30 Oplæg og debat

Indleder:

Peter Johannes Schjødt

Kl. 21.00 Kaffe/te – fortsat debat og frit samvær.

Søndag den 25. august

Kl. 7.30 – 9.00 Morgenmad

Kl. 9.30 Oplæg og debat

Indleder:

Karl Otto Meyer

Kl. 10.30 Kaffe/te

Kl. 12.00 Frokost

Kl. 13.15 Fortsat debat

Kl. 15.15 Kaffe/te og afslutning

Peter Johannes Schjødt

(f. 1957) er cand.mag. i samfundsfag og filosofi. Tidligere højskolelærer og leder af DRs Radiodokumentargruppe,

tidligere redaktør, DRs P1 i radioens chefredaktion. Forfatter til bl.a. "Kritik af den politiske optimisme" (2000) og "Tiden tempoet og tomheden" (2002). Endvidere medredaktør af og bidragyder til "Magtens bog", der er udkommet i år på Forlaget Aschehoug. Peter Johannes Schjødts foredrag på årsmødet vil tage udgangspunkt i "Magtens bog."

Karl Otto Meyer

(f. 1928), læreruddannet, tidligere virket som lærer og skoleleder i Sydslesvig, tidligere redaktør af Flensborg Avis; repræsenterede SSV i landdagen fra 1971

til 1996. Modtager af en række priser, deriblandt Kaj Munk-prisen og Folkebevægelsens Træskopris. Karl Otto Meyer er et kendt navn i en Frit Norden-sammenhæng og i EU-modstanderkredse. Er i dag bl.a. flittig foredragsholder og klummeskriver i Flensborg Avis.

Alle interesserede er velkomne til at deltage i hele stævnet, men kun medlemmerne af Frit Norden har stemmeret på generalforsamlingen lørdag eftermiddag.

Mødebidrag

Som dækningsbidrag til udgifterne ved seminaret betales kr. 100,-. Foreningen har i år ikke modtaget støtte til seminaret.

NB! Medlemmer, som kun ønsker at deltage i generalforsamlingen lørdag eftermiddag, betaler naturligvis ikke herfor, men kun for kaffe/te eller anden forplejning.

Pris for hele stævnet

inklusive alle måltider, kaffe/te, overnatning og mødebidrag er kr. 750,- på dobbeltværelse eller kr. 850,- på enkeltværelse.

Til oplysning for deltagere som *ikke* overnatter:

Prisen for middag eller frokost er kr. 160,- for morgenmad kr. 45,- og for kaffe/te per gang kr. 30,- lørdag eftermiddag kr. 40,-

Tilmelding senest mandag den 19. august

til styrelsesmedlem Hanne Kock,
Ryslingevej 24
8270 Højbjerg
Tlf. 86 14 78 30 eller
mobil tlf. 4097 9425

E-post: h_a_kock@post9.tele.dk

Betaling ved ankomsten.

Offentlig transport

Bus nr. 3 med skilt Vejrmosegårds Allé afgår fra holdepladsen ved Fredericia station og passerer Hotel Metro.

På gensyn!

Frit Nordens Årsmøde 2002

Der er indkommet to forslag til årsmødet. Da de er vidtrækkende bringer vi dem her

FORSLAG I

FORSLAG OM FRIT NORDENS UDMELDELSE AF FOLKEBEVÆGELSEN MOD EU stillet af Ib Christensen

Årsmødet pålægger styrelsen at udmelde foreningen af Folkebevægelsen mod EU med virkning fra 1. januar 2003.

Dog finder udmeldelse ikke sted, såfremt Folkebevægelsens landsmøde underkender forretningsudvalgets beslutning om at godkende, at parlamentsgruppen indtræder i Den Europæiske Venstrefløjs Fællesgruppe.

BEGRUNDELSE:

Folkebevægelsens parlamentsgruppe er udtrådt af Gruppen for Demokratiernes og Mangfoldighedens Europa, som er en tværpolitisk gruppe af unionsmodstandere og -skeptikere, og er indtrådt i Den Europæiske Venstrefløjs Fællesgruppe, som er en klart profileret socialistisk venstrefløjsggruppe, helt overvejende bestående af nuværende eller tidligere kommunistiske partier.

Dermed har parlamentsgruppen brudt med Folkebevægelsens valggrundlag, der fastslår bevægelsens tværpolitiske karakter med bl.a. følgende:

”Parlamentsgruppen går ikke ind i nogen overnational partipolitisk gruppe i EU-Parlamentet, men kan deltage i et praktisk samarbejde for bedre at kunne udføre de opgaver, som styrker unionsmodstanden.”

Parlamentsgruppen har ved sit skridt også forbrudt sig imod

Folkebevægelsens idegrundlag, der i lighed med valggrundlaget fastslår bevægelsens tværpolitiske karakter, bl.a. med følgende:

”Det ligger udenfor Folkebevægelsens målsætning at arbejde for noget bestemt samfundssystem eller for en politisk stillingtagen til problemer uden forbindelse til EU. Anerkendelse af denne begrænsning er en betingelse for tilslutning til Folkebevægelsen mod EU. Folkebevægelsen mod EU er ikke identisk med de tilsluttede politiske partier og andre organisationer. Den kan derfor ikke gøres til redskab for de enkelte organisationer.”

Det skal bemærkes, at Folkebevægelsens autonomi ikke anfægtes af parlamentsgruppens indtræden i venstrefløjsggruppen. Det var den heller ikke blevet, dersom parlamentsgruppen havde tilsluttet sig en hvilken som helst anden af Europa-Parlamentets mindre grupper. Der er derfor tale om et klart politisk valg, hvor parlamentsgruppen ved sin handling og Folkebevægelsens forretningsudvalg ved sin accept placerer Folkebevægelsen mod EU som en venstrefløjsgbevægelse i offentlighedens øjne og ikke som den tværpolitiske bevægelse, den ifølge sit ide- og valggrundlag er.

For god ordens skyld skal det tilføjes, at handlingen ikke havde været mindre forkastelig, dersom parlamentsgruppen i stedet for venstrefløjsggruppen havde valgt en højrefløjsggruppe.

Kun ved at være blevet stående i den tidligere gruppe eller om nødvendigt træde udenfor grupperne havde man kunnet overholde ide- og valggrundlaget. Det er ikke på nogen måde sandsynliggjort, end ikke antydnet, at parlamentsgruppen kan udføre sit arbejde bedre i Europa-Parlamentets mest ekstreme venstrefløjsggruppe, som endda ud-

trykkeligt går ind for europæisk integration, selv om den i princippet forkaster det nuværende EU.

Det skal bemærkes, at det medlem af Folkebevægelsens parlamentsgruppe, som forblev bevægelsen tro, da tre andre parlamentsmedlemmer brød Folkebevægelsens ide- og valggrundlag og forlod bevægelsen, ikke på nogen måde havde problemer med at fortsætte sit arbejde i den daværende Regnbuegruppe, selv om de tre udbrydere fortsatte deres medlemskab af Regnbuegruppen.

Europa-Parlamentet er i en fase, hvor man opbygger europæiske partier, som for 75% vedkommende vil blive finansieret af EU. De fire største grupper repræsenterer allerede i dag fire europæiske partier. Påfaldende samtidigt med at Folkebevægelsens parlamentsgruppe tilslutter sig Den Europæiske Venstrefløjsggruppe, er Enhedslisten på vej til at gøre det samme. Den ene af Folkebevægelsens parlamentsmedlemmer er som bekendt prominent medlem af Enhedslisten. Dette sammenfald styrker ikke Folkebevægelsens tværpolitiske troværdighed.

Når Enhedslisten nu er undervejs til Den Europæiske Venstrefløjsggruppe, har det utvivlsomt sammenhæng med en forventet senere rød partiopbygning på europæisk plan. Det er også i det lys, Enhedslistens EU-ordførers senere udmeldinger skal ses. Man kan på ingen måde bebrejde Enhedslisten, der jo er en sammenlutning af kommunister og andre venstrefløjssocialister, at den tilslutter sig Den Europæiske Venstrefløjsggruppe: det er præcist det selskab, Enhedslisten hører til i.

Men når Den Europæiske Venstrefløjsggruppe får dannet sit europæiske parti, vil Folkebevægelsen komme i klemme, mens

Parlamentarikernes meddelelse om gruppeskift

Folkebevægelsens forretningsudvalg har 8. juni 2002 tiltrådt, at parlamentsgruppen fører forhandlinger om at forlade EDD-gruppen til fordel for en uafhængig status i gruppen GUE/NGL ("associeret medlemskab").

Folkebevægelsens valg af gruppetilhør er – i overensstemmelse med Folkebevægelsens politiske praksis – alene bestemt af en ambition om at opnå optimale betingelser for udførelsen af vores politiske arbejde. Et gruppeskift afspejler således ikke nogen som helst ændring af Folkebevægelsens politiske linie, men er udtryk for vores bestræbelser på at realisere Folkebevægelsens valggrundlag i de mest hensigtsmæssige rammer.

Årsagen til at vi har følt os nødsaget til at søge væk fra EDD-gruppen, er at den anden danske undergruppe i EDD (Junibevægelsen/Jens-Peter Bonde) i stigende grad ser det som sin politiske hovedopgave at revidere ("forbedre"/demokratisere) EU's politiske apparater på en måde der er uforenelig med Folkebevægelsens valggrundlag. Dette misforhold mellem de to danske undergruppers politik forstærkes af den omstændighed at Bonde – i sin egenskab af formand for EDD-gruppen og som gruppens repræsentant i forfatningskonventet – med stor energi trækker gruppen i en politisk retning, som Folkebevægelsen ikke kan tilslutte sig. Gruppeformandens politiske og administrative aktiviteter har i dag en sådan karakter at det er politisk uholdbart for Folkebevægelsen at

fortsætte gruppefællesskabet. Afstanden mellem os er slet og ret blevet for stor.

Folkebevægelsens eneste gruppealternativ til EDD er gruppen GUE/NGL. Udover EDD-gruppen er GUE/NGL den eneste (konføderale) gruppe i EU-parlamentet der vil kunne sikre Folkebevægelsen fuld politisk autonomi. Hverken EDD eller GUE/NGL binder undergrupperne til fælles overnationale politiske programmer. På denne baggrund er det klart, at en optagelse i GUE/NGL (Europæisk Venstre/Nordisk Grønt Venstre) ikke er udtryk for at Folkebevægelsen placerer sig politisk på venstrefløjen. Folkebevægelsens grundlag er tværpolitisk. Nu som før.

Udover at løse ovennævnte problemer der har motiveret gruppeskiftet, vil et medlemskab af gruppen GUE/NGL rumme muligheder for at etablere et forstærket samarbejde med de øvrige nordiske unionsmodstandere som er centralt placeret i gruppen, herunder en intensiv indsats mod den særdeles aktuelle overnationale retspolitik og EU's militære dimension.

Vores øvrige samarbejde med Junibevægelsen (folkeafstemning, parlamentsvalg, etc) berøres ikke af et gruppeskift.

Strasbourg, juni 2002-07

Jens Okking Ole Krarup

Junibevægelsen allerede nu er i færd med at forberede sig på, at Gruppen for Demokratiernes og Mangfoldighedens Europa skal danne udgangspunkt for et europæisk parti af tværpolitiske unionsmodstandere med deraf flydende rig adgang til EU's kasse. Ingen kan bebrejde Juni-

bevægelsen at den vil udnytte disse muligheder: Folkebevægelsen måtte og kunne gøre det samme, hvis dens parlamentsgruppe ikke var gået fra unionsmodstandernes gruppe.

Junibevægelsen har taget det meget afslappet, at Folkebevægelsens parla-

mentsmedlemmer har forladt unionsmodstandernes gruppe og antagelig direkte glædet sig over, at Folkebevægelsen har placeret sig selv på den yderste venstrefløj i offentlighedens øjne. Det vil gøre det meget nemmere for Junibevægelsen at få kanaliseret unionsmodstanderstemmer fra Folkebevægelsen til Junibevægelsen, måske med fatale følger for Folkebevægelsens repræsentation i Europa-Parlamentet ved det næste parlamentsvalg, hvor der kun skal vælges 13 danske parlamentsmedlemmer, mod hidtil 16. I heldigste fald kan Folkebevægelsens urepræsenterede stemmer give Junibevægelsen et ekstra mandat.

Således er Folkebevægelsens parlamentsgruppes gruppeskift ikke blot et eklatant løftebrud over for vælgerne. Det er også en strategisk og taktisk-politisk katastrofe.

På hele denne baggrund kan Frit Norden som tværpolitisk forening ikke være tjent med fortsat medlemskab af Folkebevægelsen mod EU, hvor dybt beklageligt det end er. Desværre er det forudsigeligt, at Folkebevægelsens landsmøde vil bekræfte gruppeskiftet, men dersom forretningsudvalgets godkendelse af dette bliver underkendt af landsmødet, bør udmeldelsen ikke effektueres.

Kort kommentar ved Bent Brier

Ib Christensens forslag er naturligvis sat på årsmødets dagsorden til forhandling og afgørelse, derfor skal jeg ikke foregribe debatten, men indskrænke mig til et par afklarende og principielle bemærkninger.

1. Frit Norden er en tværpolitisk og uafhængig forening, som frit kan vælge at støtte andre tværpolitiske bevægelser, der deler dens grund-

læggende synspunkter.

2. Frit Norden var medstifter af Folkebevægelsen i 1972 og har i alle årene siden været repræsenteret ved to stemmeberettigede delegerede på Folkebevægelsens årlige besluttende landsmøde.

3. Frit Nordens årsmøde kan til enhver tid ved almindeligt flertal beslutte, at foreningens støtte til Folkebevægelsen skal ophøre.

4. Jeg finder Folkebevægelsens gruppeskift politisk tåbeligt og *muligvis* i strid med både Folkebevægelsens idé- og valggrundlag.

5. Samtidig mener jeg, at Folkebevægelsen stadig er et samlingspunkt for den konsekvente unionsmodstand, og at der skal foreligge meget klare og tungtvejende grunde for at bryde med den og derved yderligere svække den tværpolitiske samling i modstanden, som ikke mindst Frit Norden altid har symboliseret.

6. Vi må nu afsætte fornøden tid til en grundig og velovervejede vurdering af sagen på årsmødet.

FORSLAG II

FUSION AV TIDSSKRIFTENE FRIT NORDEN OG NORDISK NETVÆRK? Forslag stillet af Sigurd Halleraker

”Hvad Fanden nøler I efter?” sa Tordenskjold.

Såvidt jeg forstår har fusjon ligget i kortene siden det nordiske Nei til EU-arbeid startet. Det er overlapping i medlems-/abonnementsmassen, og

det har noen viltt utgitt fellesnummer. Trolig er det litt ulike interesser i de to redaksjonene, men dette burde være en kilde til berikelse. Vi skal vel ha samtale i bladene? Nå har jeg et forslag som burde kunne innebære en løsning av de kryssende interesser:

Redaksjonsansvaret går på turnus. Annet hvert nummer redigeres av Frit Nordens redaktør, noe som betyr vektlegging av EU-saken, statsrett, WTO og ATTAC.

Annet hvert nummer redigeres av Nordisk Netværks redaktør- med vektlegging av grønn politikk, velferdsstatideologi, grundtvigiansk skole etc.

Det fusjonerte tidsskrift burde på denne måte kunne gi mer plass til leserinnlegg. Vi kunne så selv vurdere hvem av de to redaktørene vi ville sende våre innlegg til, idet vi tar hensyn til redaktørens profil.

Avisen Samfunnsliv – som har støttet Nordisk Folkeriksdag siden Vega – har nå i en årrekke hatt to redaktører – Astrid strømme i Bergen og Dag Ove Johansen i Fauske, Nordland. Dette har fungert utmerket, mener jeg. Disse redaktører har nettopp ansvaret for hvert sitt nummer.

I styret for norske Folkerigdagens Venner har vi drøftet et nærmere samarbeid med Frit Norden, og jeg håber vi på årsmøtet i august kan få høre at et felles tidsskrift er en realitet.

*Med beste hilsen og på gjensyn
Sigurd Halleraker*

Tilsvarende brev sendes Nordisk Netværk v/ Luise Pihl

Af hensyn til den forestående generalforsamling bringer vi foreningens vedtægter.

Vedtægter for foreningen FRIT NORDEN

§ 1.
Foreningens navn er FRIT NORDEN.

§ 2.
Foreningen er tværpolitisk og har som formål:

- at udbygge forståelse af det nordiske frihedssyn og den folkelige solidaritet i Norden på folkestyrets grundlag
- at tage og støtte initiativer, der sigter mod øget samvirke i Norden og i den øvrige verden
- med ethvert lovligt middel at modvirke alle bestræbelser, der kan skade det eksisterende og fremtidige samarbejde i Norden

§ 3.
Enhver der vedkender sig foreningens formål kan optages som medlem. Organisationer og foreninger kan tilsluttes kollektivt på vilkår, som fastsættes af styrelsen.

§ 4.
Foreningens øverste myndighed er årsmødet.
Ordinært årsmøde afholdes hvert år i september eller oktober.
Årsmødet indkaldes med 30 dages varsel af styrelsen, *normalt* ved meddelelse i tidsskriftet ”Frit Norden”.
Ekstraordinært årsmøde kan med samme varsel indkaldes af styrelsen, eller på foranledning af mindst 50 medlemmer, der overfor *styrelsen* motiverer indkaldelse og dagsorden.
Hvor intet andet er foreskrevet sker alle vedtagelser eller valg med almin-

delig stemmeflerhed. Et medlem afgiver sin stemme personligt eller ved et medlem af foreningen, som kan fremvise dertil given fuldmagt. *Årsmødet vælger 9 medlemmer til styrelsen.*

På det ordinære årsmøde skal følgende dagsorden behandles:

- 1) Valg af ordstyrer.
- 2) Valg af referent.
- 3) Beretning fra formanden.
- 4) Beretning fra tidsskriftet "Frit Norden".
- 5) Beretning fra sekretæren.
- 6) Beretning fra kassereren med ajourført status, revideret regnskab fra det forløbne år, samt budgetforslag for det kommende år.
- 7) Forslag fra styrelsen.
- 8) Indkomne forslag.
- 9) Godkendelse af regnskab og vedtagelse af budget, herunder fastsættelse af kontingent og abonnement.
- 10) Valg af 9 medlemmer til styrelsen samt 2 suppleanter.
- 11) Valg af 2 revisorer og 1 revisorsuppleant.
- 12) Eventuelt.

§ 5.

Styrelsen fastsætter selv sin forretningsorden og konstituerer sig med formand og næstformand samt udpeger sekretær, kasserer og ansvarshavende redaktør af tidsskriftet.

§ 6.

Foreningens regnskabsår er kalenderåret.

§ 7.

Foreningen hæfter kun med sin formue og sine indtægter for påtagne forpligtelser.

§ 8.

Styrelsen tager initiativer til aktiviteter i overensstemmelse med foreningens formål.

§ 9.

Lokalafdelinger kan oprettes efter aftale med styrelsen.

§ 10.

Ind- og udmeldelser foretages skriftligt til sekretariatet.

§ 11.

Udelukkelse af et medlem kan kun ske på anmodning af styrelsen og efter godkendelse på årsmødet.

§ 12.

Ændringen af disse vedtægter kan vedtages på årsmødet, når to tredjedele af de afgivne stemmer afgives for ændringen. Ændringsforslag skal bekendtgøres samtidig med indkaldelse til årsmødet.

§ 13.

Til en gyldig beslutning om foreningens ophør kræves tre fjerdedele af de afgivne stemmer på et dertil indkaldt ekstraordinært årsmøde. Samtidig med beslutningen om foreningens ophævelse skal det ekstraordinære årsmøde træffe beslutning om anvendelse af foreningens formue samt afvikling af dens rettigheder og forpligtelser.

Ny nordisk samtidskunst i Vejle

Vejle Kunstmuseum huser i denne tid udstillingen "Clockwise. Ny nordisk samtidskunst." Der er udgivet et katalog med dansk og engelsk tekst, som går i detaljer med udstillingens baggrund og de ni kunstnere, som er med på udstillingen. Stine Høholt skriver i en introducerende artikel i kataloget (s. 25-37) bl.a.: "I Norden er "etnicitet" og "kulturel identitet" primært blevet defineret af den politiske højrefløj og i relation til flygtninge og indvandrere. Man har, groft sagt, kigget nedad, mod det, man har set som en trussel fra syd. Men nutidens politiske reaktion er ikke kun rettet mod globaliseringens mobilitet. Den er i lige så høj grad rettet mod modernitetens opløsning af kulturelle fællesskaber. Ofte er der tale om en

modernitetskritik: Man reagerer kritisk overfor samfundets rationalisering, dets disciplinering og stadig mere uoverskuelige strukturer ved at søge tilbage mod førmoderne fællesskaber eller ud mod globaliseringens nye subkulturer. I det perspektiv var "det gamle Norden" blevet et nostalgisk drømmesynd, allerede inden immigrationen for alvor startede i 1960'erne. Ikke desto mindre har man kun i ringe grad vendt blikket indad, mod den nordiske egenidentitet, eller til siden, mod de internationale ungdoms- og subkulturer, når man har diskuteret globaliseringens implikationer for Norden. Også de bør være med, når man rejser spørgsmålet om, hvordan den kulturelle identitet forandrer sig i en nordisk kontekst.

Hvordan udfordrer, beriger og forandrer den kulturelle globalisering vores nordiske identitet og tilhørsforhold? Spørgsmålet er ikke let at besvare, især ikke, hvis man kun har en vag – eller måske slet ingen – forestilling om, hvad det nordiske egentlig er "i sig selv." Som det er tilfældet for de snart flere generationer, der er vokset op med amerikansk musik i radioen og kinasko på fødderne.

Udstillingens værker markerer behovet for en kulturel selvrefleksivitet, hvor man stiller spørgsmål til sig selv og sin egen kultur, uden på forhånd at have faste svar liggende på lager. Indbygget i disse kunstneres selvrefleksivitet ligger også muligheden for at se differentieringen og nuancerne i den nordiske identitet. Og dermed muligheden for i en kunstnerisk sammehæng at nuancere debatten omkring immigration, subkulturer og den nye internaitonalisering."

<http://www.vejlekunstmuseum.dk/>

-lk

Ungdommens Europa?

YOUTH 2002 og Det Europæiske Ungdomskonvent

Af *Leif Kajberg*

Ifølge en artikel i Ugebrevet **Mandagmorgen** siger et udsnit af europæisk ungdom jatak til et forenet Europa samtidig med at de lægger afstand til et ensrettet Europa. Det var en af de første konklusioner på initiativet *Youth 2002 – Bridging Europe Web Dialogue*, et stortilet europæisk elektronisk diskussionsforum med deltagelse af 1.000 unge fra 33 lande omfattende de nuværende EU-lande, ansøgerlandene og Balkan. De unge europæere udvekslede synspunkter på Europas fremtid via Internet. Initiativet gik i gang den 1. maj 2002 og sluttede i juli. Målet med *Bridging Europe* er at give debatten om Europa en stærkere folkelig forankring. *Bridging Europe*-initiativet har etableret et tæt samarbejde med *Youth 2002*, som er en sammenslutning af bl.a. europæiske ungdomsorganisationer og folkehøjskoler. Den indledende elektroniske debat fungerede som nedtælling til et 2-ugers møde i Danmark i de to første uger af juli. Her samledes de unge på 13 danske højskoler til diskussion af emner som globalisering og demokrati, perspektiverne i en europæisk forfatning og EU's ungdomspolitik. Projektet kulminerede den 13. juli på Rønshoved Højskole (ak ja, på Rønshoved, denne skole med en så glørværdig fortid i grænselandet, tiderne skifter, red.). På Rønshoved mødtes repræsentanter for hver af de 13 højskoler deltagere for at sammenfatte de foregående ugers diskussioner til et fælles udspil til en fremtidig europæisk forfatning. Udspillet oversættes efterfølgende til 25 sprog og fordeles via internettet til 30.000 e-postadresser, som inkluderer europæiske organisationer og beslutningstagere. Det er desuden planen, at repræsentanter for de forsamlede unge skal præsentere udspillet konklusioner samt en større rapport om projektet plus de unges syn på Europas fremtid på World Economic Forum's møde i Salzburg i september. Initiativtagerne til *Youth*

2002 – *Bridging Europe* er Bridging Europe-partnerne World Economic Forum og Mandag Morgen i samarbejde med *Youth 2002*.

EU set med unge øjne

Af de indledende elektroniske meningsudvekslinger fremgår det ifølge **Mandagmorgens** artikel, at de unge europæere af i dag er mere berøjste og kosmopolitisk indstillede end tidligere generationer. "Men de er hverken til EU-sokker eller fælles fodslag for symbolikkens skyld. Tværtimod bør Europa værne om den mangfoldighed, der gør denne del af verden spændende at rejse i – de mange folkefærd, myriaderne af lokalsamfund med deres egen fascinerende historie, de nationale og kulturelle særheder. Forskelligheden – og respekten for den – er måske det, der forener europæerne mere end noget andet." (s. 6). Det fremhæves endvidere, at debatten synes mindre polariseret end den, der føres i Danmark. I en anden iagttagelse hedder det: "I flere indlæg spores i øvrigt en betydelig skepsis over for, hvorvidt en europæisk identitet lader sig definere og siden promovere fra EU-hovedkvarteret i Bruxelles. På næsten grundtvigsk facon understreger mange af de unge, at de fælles værdier skal opdages og opleves i mødet mellem mennesker – sådan som deltagerne i Youth 2002 får mulighed for denne sommer." Deltagerkredsen tæller ikke politikere, men dog for største partens vedkommende unge mennesker, der enten interesserer sig for samfundsforhold eller er aktive i deres hjemlandes foreningsliv. En stor del af dem er optaget som studerende på en videregående uddannelse.

Ungdommens EU-forfatning

Der har i den skrevne EU-positive danske presse været en del opmærksomhed omkring det europæiske debatinitiativ og dets slutprodukt, som er et udkast til en EU-forfatning.

Vil man læse en engelsk version af forfatningsudkastet, som de unge europæere fik strikket sammen, kan man klikke på web-adressen: http://europa.eu.int/futurum/documents/press/oth010702_en.pdf

Når man lader blikket glide ned over de mange artikler i den ideale forfatning, er den første, lidt kætterske tanke, som melder sig, at det her faktisk på mange måder ligner, hvad der står i de rigtige traktater. Mange af formuleringerne genkendes fra de skriftlige vedtagelser, som de rigtige EU-politikere med bistand fra eurokraterne er nået frem til på topmøderne og i deres lukkede, eksklusive forsamlinger. Man har formentlig taget udgangspunkt i den "rigtige" tekst. Eksempelvis indskrænker de unge forfatningsskribere sig til at foreslå rettelser og tilføjelser til det charter om grundlæggende rettigheder i Unionen, som blev vedtaget og underskrevet i december 2000. Men artikler og emneområder er stort set de samme, som de eksisterende unionstraktaters. Det meste synes modelleret over "de voksnes", de "rigtige" Europapolitikeres traktattekster. Det hele er med, centralbanken og sågar den fælles Europahær.

Det europæiske Ungdomskonvent

Så er der mere spræl i det slutdokument, som Det europæiske Ungdomskonvent vedtog i Bruxelles den 12. juli i år. Fra den 9. til den 12. juli mødtes 210 unge europæere i Bruxelles til et „europæisk konvent“ for at drøfte Unionens fremtid. De tre emner var: Den Europæiske Unions opgaver, demokrati og åbenhed i EU og Europa i en globaliseret verden. Den europæiske selvbevidsthed lyser ud af de indledende afsnit, og der er ingen vaklen i geledderne over for styrkelsen af den europæiske identitet, EU-medborgerskab, europæisk integration og unionsudbygningen. Men

man anker over, at de unge har for lidt at sige i de afgørende EU-organer, hvor beslutningerne tages. Man

Der er afgjort behov for at lade unge europæiske stemmer komme til orde på en formaliseret måde

vil have demokratiske, gennemsigtige og åbne institutioner i EU, et EU, der er tættere på borgerne, en aktiv og magtfuld medspiller på den internationale scene. EU må kort sagt ud af dværg-rollen. De unge ryster ikke på hånden i deres krav til et styrket EU med meget mere *power*. Man vil eksempelvis have social harmonisering og koordinering af fx lønpolitikken i medlemslandene. Man overtager de "rigtige" EU-politikeres forsøg på at blæse og have mel i munden, idet man både vil økonomisk vækst, bæredygtighed og økologi. Der skal gøres mere for den vedvarende energi, og man vender tommelfingeren nedad for atomkraften som energikilde. SF og Nyt Europa vil glæde sig over de unges udsagn. EU's budget skal efter de unges opfattelse øges, og der skal indføres særlige EU-skatter. Plusordene blomstrer, solidaritet og frihed skal gå hånd i hånd. Man er inde på tanken om et kompetencekatalog, dvs. klarere grænser mellem unionens og medlemslandenes kompetenceområder og respekt for subsidiaritetsprincippet. Der er behov for et åbent, demokratisk og gennemsigtigt beslutningssystem. Og Det europæiske Råds møder skal finde sted i offentlighed. Man vil have ungdommen og de europæiske unges interesser taget alvorligt i unionen og dens beslutningsstrukturer. Man foreslår derfor nogle foranstaltninger og organer, bl.a. en

europæisk ungdomskomite med afsæt i EU-hvidbogen om ungdommen. Man prøver også at se ud over EU's grænser, ønsker sig en global lederrolle til EU og taler pænt om solidaritet med u-landene og kamp imod AIDS. Kyoto og bæredygtigheden huskes også. Men der skal være ro og orden på de indre linier i unionen; derfor er der også medtaget afsnit om den indre sikkerhed. Konklusionsafsnittet indeholder en appel om, at man fra det "rigtige" EU-konvents side tager ungdomskonventets udspil og anbefalinger alvorligt. Man kræver regelmæssige konsultationer, og man forlanger, at unge direkte bliver inddraget i konventets fortsatte virksomhed. Man vil desuden være med i EU-institutionernes politikformulerende processer.

Blev de unge ført bag lyset?

Skulle man være grov, kunne man sige, at de forsamlede unge – både de 210, som mødtes i Bryssel og de 1.000 deltagere på de 13 danske højskoler – har ladet sig forføre og udnytte. For deres fælles mediedækkede europæiske visionsøvelser, som måske ikke er så specielt visionære, når det kommer til stykket, tjener kun til at legitimere EU-strategernes og EU-beslutningstagernes, EU-propagandaapparaternes og EU-Kommissionens slet skjulte interesser. De unge europæiske debatdeltagere og delegerede har fungeret på unionspolitikernes, eurokraternes og europahøjskolernes præmisser. Andre etablerede kræfter og magtinteresser vil slå mønt (måske ligefrem fælles mønt ...) af deres sikkert alvorligt mente deltagelse i disse opreklarede ungdomsinitiativer med EU-fortegn.

Men idéen er bestemt ikke dårlig. Der er afgjort behov for at lade unge europæiske stemmer komme til orde på en formaliseret måde. Tænk, hvis diskussionsoplægget og rammerne for visionsmageriet på Europas vegne havde været lagt helt anderledes op fra starten. Mere frit og ustyret og med et "kommissorium," som var formuleret langt bredere. Man kunne fra starten have visket tavlen helt ren. Man kunne have skitseret et diskussionsgrundlag, som ikke var forhåndsdefineret og indsnævret af den eksisterende unionsopbygning og den Europa-ideologi og -Europa-

dagsorden, som de herskende eliter rundt om i medlemslandene vedligeholder og konsoliderer.

PR-gevinst til højskoler

De dele af højskoleverdenen, som har været med til at igangsætte de unges europæiske debatinitiativ via Youth 2002, har kunnet hente sig en PR-gevinst. Flere højskoler har således profileret sig over for medierne. Det gælder eksempelvis Rønshoved Højskole, hvis forstander, Thue Kjærhus, har fungeret som projektkoordinator. For Thue Kjærhus er der ifølge Søndagsavisen tale om "højskole med aktivt, politisk medborgerskab på dagsordenen." Som Kjærhus ser det, er det "et meget politisk projekt, som bl.a. også signalerer et skift i holdningen hos mange højskoler: Fra den indadvendte og apolitiske højskole – til en højskole, der igen tør snakke politik." Kjærhus har utvivlsomt ret: Der er sket et skred i holdningen til EU-projektet i højskolekredse, og det at åbne sig mod det politiske er i dag åbenbart ensbetydende med at "sige ja til Europa" og skilte med en EU-progressiv holdning over for eleverne og omverdenen.

Tænk, hvis de europæiske unionsmodstandere og deres samarbejdende netværk havde været på forkant og havde grebet chancen for at stable noget tilsvarende på benene. Eller havde fået idéen om at samle europæisk ungdom til fri menings- og idéudveksling. Om fremtidens Europa frigjort fra imperiebyggeriet, om internationalisering og globalisering og om alternativer til EU. Og uden omklamring og skjulte dagsordener.

Mere om de første faser af initiativerne *Youth 2002* og *Bridging Europe* på webadressen: <http://www.bridgingeurope.org/>

Information om forløbet af Youth 2002 i juli 2002 på de danske højskoler på webadressen: <http://www.youth2002.org/#>

Youth 2000-erklæringen med forfatningsudspillet findes som pdf-fil på: http://europa.eu.int/futurum/documents/press/oth010702_en.pdf

Det europæiske Ungdomskonvents endelige udtalelse findes som pdf-fil på: <http://www.youth-convention.net/fr/Final%20Document.pdf>

Kilde: **Mandagmorgen**, nr. 18, 13. maj 2002, s. 6-8.

Bog anmeldelse:

Nationalisme eller Folke-lighed

Af *Leif Kajberg*

Teologen, frimenighedspræsten, højskolemanden, foredragsholderen og forfatteren Poul Engberg (f. 1908) er et kendt navn i Frit Norden-kredse. En af hans bøger, ”Frihed og fællesskab i Norden”, blev i 1982 udgivet på Forlaget Frit Norden Aps. Det er den perfekte grundbog for den, som gerne vil danne sig et indtryk af Nordens og det nordiske fællesskabs tilblivelseshistorie, de nordiske folks frigørelseskampe, de historiske tildragelser og hvad Norden i det hele taget er for en størrelse. Bogen giver et fortrinligt overblik over de folkelige, kulturelle, politiske og sociale grundforestillinger, der binder de nordiske landes folk sammen. Den beskriver præcist det folkelige syn og det frihedssyn, der har udviklet sig i Norden. ”Frihed og fællesskab i Norden” forhandles i øvrigt fortsat af vores forening.

Poul Engberg er ikke holdt op med at beskæftige sig med Norden, det nordiske grundsyn og de nordiske frihedsforestillinger. Han er fortsat levedygtig i foredrag, sætter hyppigt pennen til papiret, og der udkommer stadig bøger fra hans hånd, senest „Nationalisme eller Folke-lighed“ (2001). Bøgerne sammenfatter iagttagelser, refleksioner og budskaber inden for de centrale emner, der har optaget ham gennem et langt og meget virksomt liv, og som fortsat engagerer ham. For at nævne nogle eksempler: Det nordiske frihedssyn, de basale værdier i det folkelige liv, den folkelige poesi, folketroen og den livscyklus, som er afspejlet i folkelivets grundlæggende myter og fortæller, de europæiske og nordiske idéers udvikling, dansk og nordisk kultur og identitet, folkehøjskolen, historiefortællingen, Sydslesvigs danskhed, Grundtvig og selvråderetten i Nord, som udfordres og beskæres sydfra, men som også i høj grad er sat under pres på grund af hjemlige vedtagelser

og udviklinger. Til stor glæde for mange af os i bl.a. Frit Norden fortsætter Poul Engberg i sin høje alderdom og i sit otium med at give sit besyv med som den belæste og skarpe iagttager og den aktive formidler, han er. Og der er nok at tage fat på i en hektisk og turbulent tidsalder, hvor idéerne om frisind, selvforvaltning, frihed og et udogmatisk folkeligt fællesskab i stigende grad knægtes og erstattes af *topdown*-styring og overnationale spændetrøjer, og hvor plusordene i mediekværnen og det politiske liv – og desværre også i store dele af højskoleverdenen – er Europa, union, globalisering, større enheder, integration og sammenlægninger (tænk blot på de små sygehuse, som nu skal væk, og den seneste debat om kommunerne, som er for små og amterne, der skal gøres til regionale konstruktioner). Og hvor menneskerettighederne føres frem med stigende kraft men i en særlig europæisk og amerikansk ideologiseret aftapning. Til tidens minusord hører ikke mindst nationalstaten og det nationale – og begrebet danskhed er i større eller mindre udstrækning forvist til skammekrogen – medens der gås stille med dørene med hensyn til Norden og de nordiske. Nye formyndere, nye (falske) profeter og nye ideologiske og politiske tågehorn har gjort deres entré. Bl.a. dem, som reducerer nationalfølelsen og nationalstaten til en konstruktion, der har sin rod i nogle idéer fra 1700-tallet. En konstruktion, som fremtræder mere og mere forældet og er en klods om benene, når tidens europæiske og globale dagsordener skal realiseres.

I sin diskussion af det nationale og nationalstatstankegangen griber Engberg tilbage til Grundtvig, Grundtvigs folkelige historiesyn og forestillingerne om den guddommelige universalitet, og Grundtvigs kristendomsopfattelse indgår med be-

tydelig vægt i bogen. Engberg modstiller *national* og *folkelig/folke-lighed*; sidstnævnte ord, med den markerede bindestreg, er som Grundtvig påpeger det i et citeret vers fra 1848, et gammelt nordisk ord. Det var i de nationalliberale tidsalder, i midten af det 19. århundrede, hvor en række demokratiske oprør satte deres spor forskellige steder i Europa og fødte nye idéer om frihed og frigørelse. Men Engberg fremhæver, at Grundtvig ville nogle spadestik dybere ned og talte for en frigørelse af hele folket, inklusive den fortrykte og oversete

Det virkelige modstykke eller alternativ til nationalismen repræsenteres af sand og levedygtig folke-lighed. Det er denne tese, som Engberg diskuterer i bogen

landalmue. ”Folkelighed er netop altid folke-lighed, den forkynder alle menneskers ligeværdighed i vort eget samfund og alle folks ligeværdighed i menneskehedens store fællesskab,” understreges det. En demokratisk forfatning, hvor velformuleret, den end måtte være, er ikke tilstrækkeligt. For uden folkets åndelige tilslutning forbliver den kun en teknisk ændring i det eksisterende politiske system. ”Kun i folkets egne hjerter er der varig bærekraft for et folkestyre med menneskeligt ligeværd.” Hovedbudskabet udtrykkes på s. 11, i indledningsafsnittets sidste linier: Modsætningen eller modstykket til nationalismen er ikke at finde i en verdensfjern internationalisme eller i

Engberg, Poul. (2001)
Nationalisme eller Folke-lighed.
 Poul Kristensens Forlag. 98 s.

globaliseringsideologien. For disse "ismer" har kun en relativ, tidsbestemt rækkevidde og gyldighed. Det virkelige modstykke eller alternativ til nationalismen repræsenteres derimod af en sand og levedygtig *folke-lighed*. Det er denne tese, som Engberg diskuterer og søger at underbygge i bogen. I den efterfølgende diskussion trækker Engberg på sin viden om folketroens – det folkelige, førkristelige religiøse livs – grundforestillinger og de gamle folkelige fortællinger og ordsprog formidlet mundtligt fra slægtled til slægtled. Han dvæler ved vidnesbyrdene om den tidlige kristendom i Norden og dens inspirationskilder fra bl.a. den ortodokse kirke og dennes liturgi og modsætningsforholdet til den magtfulde romerkirke. I takt med at den katolske kirke udbyggede sine magtbastioner nordpå, indrettede sit regimente og i en række tilfælde overtog gamle helligsteder og udbredte sine læresætninger, blev folketroen trængt i defensiven og søgt underkuet. Undertrykkelsen fortsatte efter reformationen og under protestantismen. Grundtvig rehabiliterer imidlertid folketroen og tager den op som et kristent anliggende, idet han bl.a. fremhæver, at livskraften og skønheden i naturen er Guds værk og gave til mennesker. Oplysningen om dette guddommelige menneskeliv skulle ifølge Grundtvig løsgøre den undertrykte almue fra den tilstand af angst

og ufrihed, som de herskende klasser, både de kirkelige og de verdslige, havde hensat almuen i. Dette frigørelsespotentiale aktiveres i de folkelige bevægelser, og folketroen kommer derigennem til ære og værdighed igen: "Den folkelige bevægelse i Danmark var således blot en genfødsel af folketroen, mens nationalitets-ideen var skabt af en overklasse i 17 og 1800-tallet, og nok med demokratiet fik gode frugter, men savnede den universalitet, som folketroen dybest set rummede med sin tro på det guddommelige fællesskab mellem alle mennesker og folk." (s. 22). Senere hedder det (s. 26): "Nutidshistorikere forsøger ganske vist med EU i tanken at reducere danskheden og fædrelandskærligheden til en ide fra oplysningstiden og romantikken, men de overser folketroen og de her nævnte vidnesbyrd om en mundtlig tradition. Måske mangler de sans for folkets eget liv og dets mundtlige kultur og giver kun skriftlige og andre synlige kilder videnskabelig værdi. Følgen bliver en letbetet tilslutning til en intellektuel og økonomisk overklassens interesser og en svigten af det menige folks tro, håb og kærlighed." De nye eliter fremturer, og eksemplerne på deres følgtagethed over for EU og deres ringeagt over for modsatrettede strømninger i befolkningen er velkendte.

Poul Engberg kommenterer i særskilte afsnit de europæiske nationalitetsidéers opståen og udbredelse og den danske folketroens genfødsel. Der knyttes i en række iagttagelser an til de komplekse hændelsesforløb i den politiske, historiske og kulturelle udvikling i Nord- og Sydslesvig. Et gennemgående element i redegørelsen er modsætningsforholdet mellem øvrighed og herskende eliter på den ene side og bondebefolkningen på den anden. Engberg illustrerer, hvordan folketroen satte sig igennem i forsvaret for sprog og kultur og omtaler lederskikkelserne, de folkelige førere – deres navne findes på de sten, der er rejst i Skibelund Krat – i denne nye folkelige frigørelses- og genrejningsproces. Færdes man i grænselandet og besøger man Skibelund krat, er Poul Engbergs bog derfor god at have ved hånden. Afsnittene om Grundtvig og redegørelsen for hans universale syn fylder en del i bogen. Engberg har her

kunnet støtte sig til sin righoldige viden om Grundtvigs liv og virke og den teologiske inspiration, som Grundtvig hentede hos den græske kirkefader Irenæos. Denne spændende relation til det old-kirkelige syn i den ortodokse kirke var i øvrigt et af delemerne i en serie foredrag om Grundtvig, som Poul Engberg holdt i Vartov i København i efteråret 2000 og foråret 2001.

I bogens sidste del, der har overskriften "Efterkrigstid og konklusion," sættes folke-ligheden i relation til den ufolkelighed og magtopbygning og de globale ambitioner, som EU repræsenterer. Faktisk står EU, som Engberg giver udtryk for det, for en ny form for nationalisme. En nationalisme, der danner modsætningen til den folke-lighed, der er vokset frem af den urgamle folketro. Magtbrynden og de elitære ambitioner fra EU's side og nedgørelsen af jævne folks forhåbninger og prioriteter kan meget vel få et resultat, der afviger temmelig meget fra det tilsigtede, påpeger Engberg på s. 85: "EU-nationalismens bestræbelser på at bagtale og svække den naturlige fædrelandskærlighed vil med sikkerhed føre til, at denne – som i Tyskland i 20'erne og i 30'erne – trænger ind ad bagdøren i forvrængt skikkelse som nationalisme." Tendenserne hertil ses klart i det politiske landskab i flere europæiske lande, hvor højrepopulismen har vind i sejlene. Og skuffelsen over vilkårene for optagelsen i EU kan i flere øst- og centraleuropæiske lande bære ved til samme bål.

Der er flere andre karske og præcise bemærkninger om dagsaktuelle forhold, og den danske folkehøjskole, hvor Engberg har lagt så mange af sine kræfter, går heller ikke ram forbi. Den har ikke rigtig fanget det nysyn og de nye muligheder for dialog, gensidig inspiration og lige værdighed mellem Øst- og Vesteuropa, der ligger i Grundtvigs forestillinger om den guddommelige universalitet, som kunne berige Vestens kultur. I stedet er højskolen, for flere skolers vedkommende, slået ind på en tvivlsom kurs ved at "sjoske i hælene på og indrette sin undervisning efter en "globalisme" og et erhvervsliv, hvis sigte er økonomisk fortjeneste og en med magt gennemført "fred." (s. 95).

NORDISKE NOTER

Samlet af Leif Kajberg

Stop Unionen i Helsingør

I anledning af mødet for EU's udenrigsministre i Helsingør arrangerer Forum for Unionsdebat, Stop Unionen 2000 Helsingør en demonstration med efterfølgende arrangement. Tid: Lørdag den 31. august 2002, kl. 12.00 på Værftshalvøen i Helsingør. Gæstetalere: Ulla Klötzer, Ingela Mårtensson, Majbrit Berlau, Sigbjørn Gjelsvik og Ole Krarup. Jens Okking er konferencier.

Der er udsendt en pjece om arrangementet. Se også: <http://forum-unionsdebat.subnet.dk/page6.html>

Øvro og Liste N ud i verden

En slovensk bilejer promoverer Folkebevægelsen, idet han ifølge Information (17. juli, 2002) kører rundt i Ljubljana med en bilmærkat fra Folkebevægelsens kampagnemateriale i 2000 (Øvro-kampagnen) påklæbet forruden.

Youropa.dk

De unge har fået et nyt EU-websted! Det hedder Youropa. Youropa.dk er, som det oplyses, et samarbejde mellem Dagbladet Information, Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF), Foreningen af Lærere i Samfundsfag (FALS) og studerende fra henholdsvis Dan-

marks Tekniske Universitet og Danmarks Designskole. Webstedet er et tilbud til unge om at styrke deres viden om EU, og har til formål at få unge til at gå aktivt ind i debatten om Europas fremtid – på deres egne præmisser. Formen og indholdet skal give unge grundlag for – og lyst til – at diskutere væsentlige temaer som for eksempel østudvidelsen, en kommende europæisk forfatning eller EU's demokratiske udfordring. Youropa.dk henvender sig desuden til samfundsfaglærere, der ønsker at arbejde med EU i undervisningen. Det er også muligt at rekvirere trykt undervisningsmateriale.

Bag de journalistiske produktioner står journalister fra Dagbladet Information og en gruppe journaliststuderende, som Dansk Ungdoms Fællesråd har samlet. De studerende – ”de unge reportere” – skal sikre, at formandskabet dækkes fra de unges synsvinkel. Baggrundsstof og undervisningsmateriale er leveret af henholdsvis Dagbladet Information, DUF og FALS, mens studerende fra Danmarks Designskole har stået for det visuelle udtryk. Studerende fra DTU har været tekniske leverandører. Webstedet er udviklet i samarbejde med European Youth Forum. Youropa er støttet af Nævnet vedrørende EU-Oplysning og Europa-Kommissionen. ”De unge reportere” er støttet af Europa-Parlamentet og DUPI.

Der findes også en kalender i Youropa – den virker ret tom her i juli måned – med aktiviteter og ”begebenheder” (direkte oversættelse af det engelske ”events”). Og man kan udefra lægge informationer om møde, seminarer, arrangementer o.l. ind her ved at udfylde nogle rubrik-

ker elektronisk. Måske burde unge EU-modstandere benytte sig af denne mulighed – bl.a. for at teste, hvor fri adgangen til at omtale møder og ”events” er. Man kan også sende indlæg til kronik@youropa.dk, max. 2000 anslag. Dog forbeholder Youropas redaktion sig retten til at redigere eller udelade materiale indsendt uopfordret. Man kan fyre sin mening af – max. 50 tegn – i rubriken ”Bull Talk”

Det bliver interessant at se, om de unge tager dette initiativ til sig eller om det forsvinder ud i glemslen, når støtte- og projektperioden er slut. <http://www.youropa.dk/>

STØT FRIT NORDEN

i arbejdet for dansk folkestyre og et frit internationalt samarbejde med udgangspunkt i nordisk menneskesyn og fællesskab. Foreningen er tværpolitisk og uafhængig af andre organisationer. Bliv medlem eller abonnent.

Nærmere oplysninger hos landssekretær

Leif Kajberg
Klirevænget 31,
2880 Bagsværd
tlf. 44 98 29 32

Eller

Bent Brier
Græsted Vænge 23
3230 Græsted
tlf. 48 39 30 25

Eller besøg vores hjemmeside:
<http://www.fritnorden.dk>